

Olsztyn, 18 października 2017 r.

PS-VI.431.3.12.2017.KS

Pani
Bernadetta Wojtuń
Dyrektor Domu dla Dzieci Jaś
w Giżycku

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-VI.0030.745.2017 z dnia 23 sierpnia 2017 r. /**akta kontroli str. 1/** zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – delegatura Urzędu w Elku, w składzie:

1. Katarzyna Stefanowska - główny specjalista, kierująca zespołem,
  2. Agnieszka Brzozowska - główny specjalista,
- przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Domu dla Dzieci Jaś w Giżycku przy ul. Staszica 13/2.

Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 11 września 2017 r. i zakończono w dniu 13 września 2017 r. Przedmiotem kontroli była ocena stanu przestrzegania praw dziecka, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2017, poz. 697 ze zm.) – zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720) - zwanego dalej rozporządzeniem.

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. placówka/ kontrolowana jednostka/ Dom - co oznacza: Dom dla Dzieci Jaś w Giżycku, ul. Staszica 13/2,
2. dyrektor/ dyrektor placówki - co oznacza: Dyrektora Domu dla Dzieci Jaś w Giżycku, panią Bernadettę Wojtuń,
3. regulamin/ regulamin organizacyjny – co oznacza: *Regulamin organizacyjny placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego „Dom dla Dzieci – Jaś” w Giżycku,*
4. mow - młodzieżowy ośrodek wychowawczy;

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 lutego 2017 r. do dnia jej zakończenia. Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez placówkę. Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności pani Bernadetty Wojtuń – dyrektora placówki. Kontrola oparta została o rozmowy przeprowadzone z dziećmi, analizę prowadzonej w placówce dokumentacji, informacje i wyjaśnienia przekazane przez ww. oraz psychologa i pedagoga.

Działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami.**

1. Ustalenia dotyczące organizacji Placówki:

Kontrolowana jednostka jest publiczną placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego prowadzoną przez Powiat Giżycki, przeznaczoną dla 14 wychowanków. W dacie kontroli w *Ewidencji wychowanków Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Domu dla Dzieci Jaś* widniało jedenaścioro dzieci /**akta kontroli str. 3/**. Stwierdzono, iż w prowadzonej ewidencji dzieci nie zawarto informacji dotyczącej aktualnego adresu zamieszkania rodziców dziecka lub jego opiekunów prawnych /**akta kontroli str. 5 - 7/**, do czego zobowiązują przepisy §17 ust. 5 pkt 4 powołanego na wstępie rozporządzenia. Powyższa nieprawidłowość miała charakter formalny.

Działalność placówki określa *Statut placówki opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego pod nazwą: „Dom dla Dzieci – Jaś”* przyjęty Uchwałą nr XXIII.143.2016 Rady Powiatu w Giżycku z dnia 29 września 2016 r. oraz *Regulamin organizacyjny placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego pod nazwą „Dom dla Dzieci – Jaś” w Giżycku* przyjęty Uchwałą nr 276.2016 Zarządu Powiatu w Giżycku z dnia 29 grudnia 2016 r. /**akta kontroli str. 9 - 22/**.

Analiza regulaminu wykazała, że niektóre zawarte w nim zapisy wymagają zmiany i dostosowania do stanu faktycznego (w zakresie struktury zatrudnienia) oraz obowiązujących przepisów prawnych (w zakresie stosowanego nazewnictwa), a mianowicie:

- w § 3 ust. 2 należy zmienić zapis dotyczący nadzoru Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nad przestrzeganiem standardu wychowania i opieki w placówce, bowiem zgodnie z art. 122 oraz 186 ust. 3 ustawy do zadań wojewody należy **kontrola**, a nie nadzór nad realizacją zadań wykonywanych przez jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- w § 7 ust. 1, dotyczącym struktury zatrudnienia, należy uwzględnić stanowisko pedagoga zatrudnionego w placówce;
- w § 9, którego zapisy wskazują na zadania kadry pedagogicznej placówki, należy uwzględnić zadania pedagoga;
- w § 9 ust. 1 lit. h należy zmienić zapis mówiący, iż jednym z zadań wychowawcy jest opracowanie programu pomocy dziecku, albowiem zgodnie z §15 ust. 1 rozporządzenia niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, we współpracy z asystentem rodziny prowadzącym pracę z rodziną dziecka, opracowuje **plan pomocy dziecku**;

- w § 9 ust. 3 lit. f należy zmienić zapis dotyczący pomocy psychologa w opracowywaniu indywidualnych planów pracy z dzieckiem, albowiem zgodnie z wyżej wskazanym aktem prawnym, dziecku umieszczonemu w placówce opiekuńczo-wychowawczej opracowuje się **plan pomocy dziecku**.

2. Ustalenia dotyczące przestrzegania w Placówce praw dziecka:

W ramach postępowania kontrolnego, przeprowadzono w dniach 11 – 12 września 2017 r., indywidualne rozmowy kierowane z sześcioma wychowankami Domu na temat przestrzegania ich praw. Dwoje wychowanków odmówiło udziału w rozmowie z kontrolującymi. Z trojgiem wychowanków nie podjęto rozmów, z uwagi na następujące okoliczności:

- 2 dzieci - przebywało w schroniskach dla nieletnich,
- 1 dziecko – przebywało w mow.

Wyniki przeprowadzonych rozmów spisane przez kontrolujących oraz ich podsumowanie i analiza ilościowa stanowią **akta kontroli str. 23 - 76**. Analizie poddano również dokumentację obecnych wychowanków placówki.

W toku kontroli dokonano oceny realizacji następujących praw dziecka:

Prawo do wypoczynku i zaspokojenia potrzeb rozwojowych – rozumiane jako prawo do czasu wolnego organizowanego zgodnie z potrzebami dziecka, oraz prawo do rozwoju zgodnie z potrzebami odpowiednimi dla etapu rozwojowego, w tym uczestnictwa w indywidualnych i grupowych zajęciach rekreacyjnych i sportowych (w placówce i poza nią), zgodnie z zainteresowaniami i wyborem dziecka.

Na podstawie informacji uzyskanych od dyrektora oraz przedłożonego harmonogramu dnia /**akta kontroli str. 77-79**/ ustalono, że dzieci dysponują czasem wolnym po zajęciach lekcyjnych (z wyłączeniem czasu przeznaczanego na odrabianie lekcji, naukę własną i obowiązki dnia codziennego), a także w weekendy i inne dni wolne od zajęć szkolnych.

W toku oględzin stwierdzono, że w placówce jest świetlica, w której dzieci mogą m.in.: grać w tenisa stołowego, oglądać telewizję, korzystać z gier planszowych i książek.

Dyrektor poinformowała kontrolujących, iż wychowankom w czasie wolnym organizowano: zajęcia teatralne, plastyczne, muzyczne, sportowe, kulinarne, zabawy integracyjne, wyjścia na koncerty muzyczne odbywające się na terenie miasta oraz wspólne grille na posesji placówki. Ponadto dzieci brały udział w pikniku i turnieju piłki nożnej. W okresie wakacyjnym dzieci wyjeżdżały na wypoczynek letni do Wyszkowa i Ustki. Uczestniczyły również w pokazach lotniczych „Mazury Air Show”, oglądały paradę statków oraz inscenizację p.t. „Bój o wyspę Gیزیcką”.

Poza tym ustalono, iż wychowankowie brali udział w warsztatach filmowych zorganizowanych przez producenta filmów animowanych dla dzieci EGoFILM z Warszawy.

Kontrolującym przedłożono dokumenty p.n. *Zagospodarowanie czasu wolnego*, które odzwierciedlały organizację czasu wolnego dla wychowanków w poszczególnych miesiącach /**akta kontroli str. 81**/.

Dzieci pytane o organizację czasu wolnego w placówce wskazywały,

iż w czasie wolnym chodzą na spacer, na lody i pizzę, uczestniczą w zajęciach kulinarnych, grają w gry planszowe, układają puzzle, a także oglądają bajki.

Wychowankowie poinformowali, że w chwili obecnej nie uczęszczają na żadne dodatkowe zajęcia pozalekcyjne. Podkreślali jednak, iż mają możliwość uczęszczania na takie zajęcia, gdy zgłoszą taką potrzebę.

Prawo do życia bez przemocy – rozumiane jako prawo do ochrony przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdą, zaniedbaniem lub złym traktowaniem, zarówno ze strony rówieśników, jak i dorosłych, stosowania wobec dziecka pozytywnej dyscypliny oraz prawo do pomocy w rozwiązywaniu konfliktów z dorosłymi i rówieśnikami zarówno na terenie placówki, jak i poza nią.

W toku czynności kontrolnych przedłożono zespołowi inspektorów *Regulamin wychowanka* oraz wykazy zasad, konsekwencji i nagród obowiązujących w placówce **/akta kontroli str. 83-95/**. Zastrzeżenia kontrolujących wzbudziły zapisy ujęte w pkt 10 *Regulaminu wychowanka* oraz w katalogu kar, które wskazują, że za dokonanie umyślnych zniszczeń wychowanek ponosi odpowiedzialność finansową (z kieszonkowego). Dyrektor placówki w pisemnym oświadczeniu poinformowała, iż ponoszenie przez wychowanków odpowiedzialności finansowej za umyślnie dokonane zniszczenia nigdy nie pozbawiło ich wymaganej ustawowo minimalnej kwoty kieszonkowego **/akta kontroli str. 97-99/**.

Kontrolującym przedłożono dokument pn. *Środki wychowawcze – grupa Jaś*, który uwzględnia nałożone na wychowanków kary **/akta kontroli str. 101/**. Analiza dokumentu nie wykazała nieprawidłowości.

Podczas oględzin placówki stwierdzono, iż na tablicy ogłoszeń znajdują się informacje teled adresowe do Rzecznika Praw Dziecka, Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Powiatowego Centrum Pomocy w Giżycku, z których dzieci mogą skorzystać w sytuacji poczucia krzywdy.

Wszystkie dzieci podczas indywidualnych rozmów z zespołem inspektorów informowały, że wiedzą za co mogą być nagrodzone, a za co ukarane. Dzieci pytane o najczęściej stosowane nagrody wymieniały: wyższe kieszonkowe, nagrody rzeczowe, słodczyce, pochwały, a także wyjście na lody i pizzę.

Wychowankowie wskazywali na otrzymywanie następujących kar: obniżenie kieszonkowego, ograniczenie czasu wyjścia poza placówkę, ograniczenie oglądania telewizji, zakaz lub ograniczenie korzystania z komputera oraz dodatkowy dyżur.

Żadne z dzieci nie czuło się poniżane lub upokarzane oraz nie doświadczyło przemocy fizycznej ze strony pracowników placówki. Nie było również świadkiem stosowania przemocy fizycznej wobec innych wychowanków. Wszystkie dzieci zaprzeczyły, aby wychowawcy w ich obecności używali wulgarnych słów. Żadne dziecko nie potwierdziło, aby kiedykolwiek wychowawca nie zareagował w sytuacji bójki pomiędzy wychowankami. Dzieci pytano również w jaki sposób wychowawcy pomagają rozwiązywać spory/kłótnie między nimi. Wychowankowie najczęściej wskazywali, że wszelkie spory i kłótnie rozwiązywane są poprzez rozmowę i wyjaśnianie. Na pytanie o sposób rozwiązywania sporów/konfliktów między wychowawcą a wychowankiem, dzieci najczęściej odpowiadały, iż takie spory rozwiązywane są poprzez rozmowę.

Wszyscy wychowankowie zaprzeczyli, aby w ramach kary nie mogli odwiedzić domu rodzinnego, czy nie otrzymali kieszonkowego.

Prawo do nauki - rozumiane jako prawo do wsparcia w realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, pomocy w odrabianiu lekcji, zapewnienia zajęć wyrównawczych i innych rozwijających wiedzę i umiejętności.

Wychowankowie realizowali obowiązek szkolny na następujących poziomach edukacyjnych **/akta kontroli str. 103/** :

- szkoła podstawowa - 4 osoby,
- szkoła gimnazjalna - 2 osoby,
- szkoła zawodowa - 5 osób.

W wyniku analizy kart pobytu wychowanków, o których mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, w zakresie sporządzonych informacji o przebiegu kontaktów ze szkołą, do której uczęszcza dziecko oraz jego nauki szkolnej, nie stwierdzono nieprawidłowości **/akta kontroli str. 105 - 110/**.

W placówce obowiązuje *Regulamin nauki własnej – Dom dla Dzieci Jaś*. Fakt zapoznania się dzieci z ww. dokumentem potwierdzają ich własnoręczne podpisy **/akta kontroli str. 111/**.

Wszyscy wychowankowie podczas rozmów z osobami kontrolującymi poinformowali, iż posiadają niezbędne podręczniki, pomoce i przybory szkolne. Na pytanie skierowane do dzieci, kto pomaga im w odrabianiu lekcji, wszystkie wskazały wychowawców. Czwooro wychowanków poinformowało, iż ma możliwość skorzystania z korepetycji, kiedy zachodzi taka potrzeba.

Prawo do zaspokojenia potrzeb zdrowotnych – rozumianego jako zapewnienie dziecku dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej oraz opieki w trakcie choroby.

Ustalono, iż dzieci przebywające w placówce objęte były podstawową opieką medyczną lekarza rodzinnego w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Poradni Lekarzy Medycyny Rodzinnej w Giżycku przy ul. Wodociągowej 17.

Ponadto, w zależności od potrzeb wychowanków, zapewniano im opiekę poradni specjalistycznych t.j.: okulistycznej (4 dzieci), ortopedycznej (2 dzieci), laryngologicznej (1 dziecko), ginekologicznej (1 dziecko) **/akta kontroli str. 113/**.

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż w placówce zatrudniona była pielęgniarka w wymiarze ½ etatu, która odpowiadała za sferę zdrowotną wychowanków.

Dla każdego wychowanka prowadzono *Kartę zdrowia*, w której odnotowywano m.in. konsultacje i wizyty lekarskie. Szczegółowe informacje dotyczące leków zleconych przez lekarza ujmowano w dokumencie p.n. *Karta zleceń*, prowadzonym indywidualnie dla każdego wychowanka **/akta kontroli str. 115/**. Ewidencjonowania wydawanych leków doraźnych i środków opatrunkowych dokonywano w zeszycie p.n. *Leki i materiały opatrunkowe Dom dla Dzieci Jaś*.

Prowadzone dla wszystkich wychowanków Domu karty pobytu uwzględniały informacje o lekach podawanych dziecku oraz informacje o pobytach dziecka w szpitalu, w tym szpitalu psychiatrycznym, co jest zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia **/akta kontroli str. 105 - 110/**.

Z rozmów kontrolujących z wychowankami wynikało, że w przypadku problemów zdrowotnych zawsze udzielano im stosownej pomocy i realizowano zalecenia lekarskie. Żadne z dzieci nie potwierdziło, aby wychowawcy lub inni pracownicy placówki palili papierosy

w obecności wychowanków. Na pytanie, czy w placówce zdarza się, aby wychowawcy w celu wyciszenia wychowanka podawali mu leki uspokajające, pięcioro wychowanków odpowiedziało przecząco. Jedno dziecko nie udzieliło odpowiedzi na powyższe pytanie.

Prawo do poszanowania tożsamości religijnej rozumiane jako prawo do poszanowania środowiska religijnego dziecka, z którego się wywodzi oraz wychowania religijnego i praktyk religijnych zgodnych z tradycją i wyznaniem jego rodziny oraz zgodnie z jego wolą.

Z informacji uzyskanych od dyrektora wynika, iż wychowankowie przebywający w placówce przystępują do sakramentów świętych oraz przestrzegają tradycji związanej z obchodzeniem świąt.

Wszyscy wychowankowie, z którymi przeprowadzono rozmowy indywidualne, poinformowali kontrolujących, że do Kościoła chodzą dobrowolnie i swobodnie mogą realizować swoje praktyki religijne.

Prawo do bezpieczeństwa socjalnego – rozumiane jako prawo do: wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych i zdrowotnych dziecka, zaopatrzenia w odzież i obuwie dostosowane do jego gustu, potrzeb i warunków pogodowych, wyposażenia w środki higieny osobistej oraz kwoty pieniężnej do własnego dysponowania.

Zaspokojenie potrzeb żywieniowych

Dyrektor placówki poinformowała kontrolujących, że w dni nauki szkolnej wszystkie posiłki przygotowywane są w placówce przez wychowanków pod nadzorem i z pomocą wychowawców. Dzieci, które wyrażają taką wolę, mają możliwość korzystania z obiadów w stołówkach szkolnych. W dni wolne od nauki szkolnej wychowankowie spożywają obiady w miejscowym punkcie gastronomicznym, natomiast śniadania i kolacje przygotowują w placówce.

Analizie poddano losowo wybrane jadalospisy z okresu podlegającego kontroli /**akta kontroli str. 117 - 120/**, do których nie wniesiono zastrzeżeń.

W wyniku oględzin placówki stwierdzono, że pomieszczenia kuchenne wyposażone są w niezbędne naczynia i podstawowy sprzęt gospodarstwa domowego, umożliwiające przygotowanie posiłków i napoi.

Wychowankowie w rozmowach z zespołem inspektorów pozytywnie wypowiedzieli się na temat jakości i ilości wyżywienia. Wszyscy wskazali na dostępność do jedzenia i picia między głównymi posiłkami.

Zaopatrzenie w odzież i obuwie

Z informacji przekazanych przez dyrektora wynika, że zakupów odzieży i obuwia dla każdego wychowanka dokonywano co dwa miesiące na kwotę ok. 160,00 zł. W zależności od potrzeb dzieci, zaopatrywano ich również w odzież i obuwie na bieżąco.

Ustalono, iż ewidencja odzieży i obuwia prowadzona była w formie kart p.n. *Zapotrzebowanie odzieżowe.*

Wychowankowie nie zgłaszali uwag w zakresie wyposażenia w odzież i obuwie. Wszyscy podkreślili, że mogą decydować o wyborze określonego asortymentu.

Zaopatrzenie w środki higieny osobistej

W toku kontroli ustalono, iż wychowanków wyposażano w środki higieny osobistej oraz środki czystości w zależności od potrzeb.

Wydawane wychowankom środki do higieny osobistej oraz kosmetyki odnotowywano w kartach p.n. *Artykuły higieniczno-kosmetyczne wydane dla...*, prowadzonych dla każdego dziecka /akta kontroli str. 121/.

Wszystkie dzieci w rozmowach z osobami kontrolującymi wskazały, iż w środki do higieny osobistej i kosmetyki zaopatrywane są w sposób zaspakajający ich realne potrzeby.

Wyposażenie w kwotę pieniężną do własnego dysponowania przez dziecko

Placówka zapewniała dzieciom kwotę pieniężną do własnego dysponowania, nie niższą niż 1 % i nie wyższą niż 8 % kwoty, o której mowa w § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia.

Zasady przyznawania kieszonkowego w placówce określa *Regulamin kieszonkowego wychowanków Domu dla Dzieci Jaś* /akta kontroli str. 123/.

Podstawę naliczania kieszonkowego ustalono następująco:

- dla uczniów szkoły podstawowej - 20,00 zł,
- dla uczniów szkoły gimnazjalnej i wyżej - 30,00 zł.

Wskazane kwoty były podwyższane lub obniżane, w zależności od zachowania i postawy wychowanka, jego zaangażowania w dodatkowe prace na rzecz placówki lub szkoły oraz stosunku do obowiązków szkolnych /akta kontroli str. 125-149/. Ostateczną kwotę kieszonkowego ustalał wychowawca sprawujący bezpośrednią opiekę nad dzieckiem, którą następnie akceptował dyrektor.

Na podstawie analizy przedłożonej dokumentacji, dotyczącej kwoty do własnego dysponowania przez dziecko, stwierdzono, iż jej wysokość w okresie objętym kontrolą była zróżnicowana i kształtowała się w przedziale od 11,00 zł do 80,00 zł /akta kontroli str. 151/. Odbiór kieszonkowego wychowankowie potwierdzali własnoręcznym podpisem. Kieszonkowe dla wychowanków przebywających w mow i w schroniskach dla nieletnich wysyłano przekazem pocztowym lub przelewem bankowym /akta kontroli str. 153-155/.

Wszyscy wychowankowie potwierdzili, iż regularnie (co najmniej raz w miesiącu) otrzymują kieszonkowe.

Prawo do regularnych kontaktów z rodziną - rozumiane jako prawo do regularnych kontaktów z członkami rodziny, w tym przede wszystkim z rodzicami - na terenie placówki, w miejscach zamieszkania członków rodziny, jak i w sposób pośredni - poprzez kontakt telefoniczny lub elektroniczny, w tym przede wszystkim w dni wolne od nauki szkolnej oraz w trakcie ferii i wakacji, chyba, że sąd postanowi inaczej.

W toku kontroli ustalono, iż w placówce umożliwia się dzieciom kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi /akta kontroli str. 157-159/. Wychowankowie urlopowani byli do domów rodzinnych w dni wolne od nauki szkolnej, w tym: weekendy, ferie, wakacje oraz święta.

Osoby przejmujące w tym okresie opiekę nad dzieckiem, w *Karcie urlopowej wychowanka*, podpisują zobowiązanie do zapewnienia mu utrzymania oraz należytej opieki i bezpieczeństwa /akta kontroli str. 161/. Pełnoletni wychowankowie podpisują oświadczenie o czasowym pobycie poza placówką w *Karcie urlopowej wychowanka pełnoletniego* /akta kontroli str. 163/.

Z informacji uzyskanych od dyrektora Domu wynika, iż rodzice, członkowie rodzin i osoby bliskie mogą odwiedzać dzieci w placówce, uczestniczyć w ich uroczystościach, np. urodziny, I Komunia Św. Placówka umożliwia również wychowankom kontakt telefoniczny z rodzinami i osobami bliskimi.

Zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia prowadzona dla każdego wychowanka karta pobytu zawierała opis relacji dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi dziecka /**akta kontroli str. 105-110**/.

W wyniku analizy przedłożonej dokumentacji stwierdzono, iż wszelkie kontakty z rodzinami odnotowywano w zeszycie p.n. *Spis odwiedzin*.

Podczas rozmów z osobami kontrolującymi żadne dziecko nie wniosło krytycznych uwag w powyższym zakresie.

Prawo do wyrażania opinii - rozumiane jako prawo do poszanowania podmiotowości dziecka poprzez branie pod uwagę jego zdania w sprawach, które go dotyczą oraz istnienia wypracowanych zasad uczestnictwa dzieci w podejmowaniu ważnych dla nich decyzji.

Z informacji uzyskanych od dyrektora wynika, że dzieci przebywające w placówce mogą wyrażać swoje opinie w sprawach ich dotyczących, co zostało określone w § 8 pkt. 1 lit. c regulaminu placówki. Zdanie wychowanków brane jest pod uwagę między innymi w sprawach dotyczących ich przyszłości, wyboru szkoły, wyglądu pokoju, sposobu spędzania czasu wolnego, ubioru oraz ustalania dyżurów porządkowych, a także dyżurów w kuchni. Ponadto dzieci mogą zgłaszać uwagi i wyrażać swoje opinie na organizowanych w placówce spotkaniach społeczności.

Na pytanie kontrolujących, czy możesz swobodnie wyrażać własne poglądy w sprawach, które ciebie dotyczą, wszystkie dzieci podały odpowiedź twierdzącą.

Prawo do poszanowania prywatności - rozumiane jako prawo poszanowania tajemnicy korespondencji, posiadania własnych pamiątek i osobistych przedmiotów oraz zachowania przez pracowników placówki tajemnicy związanej z osobistymi informacjami przekazanymi przez dziecko, z wyłączeniem przypadków uzyskania informacji o naruszeniu prawa, zagrożeniu zdrowia lub życia, jak również prawo do poszanowania intymności dziecka, w tym zapewnienia możliwości zamykania pomieszczeń przeznaczonych do czynności higienicznych i fizjologicznych.

Dyrektor placówki poinformowała, że wychowankowie mogą posiadać własność prywatną (telefony, tablety, sprzęt rtv, itp). Wychowankom umożliwia się przechowywanie rzeczy wartościowych oraz pieniędzy w pokoju wychowawców.

W toku oględzin placówki stwierdzono, iż wychowankowie mogą swobodnie korzystać z łazienek i toalet w sposób zapewniający im intymność. Drzwi do tych pomieszczeń posiadają stosowne zabezpieczenia uniemożliwiające wejście innych osób.

Na pytanie, czy twoje osobiste rzeczy bywają kontrolowane, pięcioro dzieci podało odpowiedź przeczącą, a jedno nie udzieliło odpowiedzi. Ponadto wszystkie dzieci wskazały, iż ich prywatna korespondencja (sms-y, e-maile, wiadomości na facebooku) nie była kontrolowana przez pracowników placówki. Wszyscy wychowankowie potwierdzili, że mogą swobodnie korzystać z toalet i łazienek, z zachowaniem poczucia intymności. Wychowanków pytano również, czy opiekunowie pukają przed wejściem do pokoju. Pięcioro podało

odpowieź twierdzącą, jeden wskazał, że nie zawsze, przy czym podkreślił, iż „nie przeszkadza mi to”.

Żadne z dzieci nie wskazało, aby pracownicy obraźliwie komentowali ich pochodzenie, czy rozmawiali z niepowołanymi osobami o ich sytuacji rodzinnej bądź prawnej.

Prawo do informacji - rozumiane jako prawo dostępu do informacji i materiałów pochodzących z różnych źródeł, a w szczególności do tych, które mają na uwadze jego dobro.

Wychowankowie znają swoje prawa, obowiązki oraz zasady, z którymi zostają zapoznani po przybyciu do placówki, a następnie przypominane są im podczas spotkań społeczności. Z informacji przekazanych przez dyrektora wynika, iż wychowankowie współuczestniczyli w ustalaniu obowiązujących w placówce zasad, czego potwierdzeniem są własnoręczne podpisy dzieci /**akta kontroli str. 88**/. Fakt zapoznania się z regulaminem kieszonkowego potwierdzają również podpisy dzieci.

Wszyscy wychowankowie w rozmowach z zespołem inspektorów potwierdzili znajomość praw, obowiązków oraz zasad panujących w placówce. Ponadto wszyscy wskazali, iż zapewnia się im dostęp do informacji poprzez media, Internet oraz książki.

Prawo do pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia - rozumiane jako prawo do zdobywania umiejętności niezbędnych w samodzielnym życiu, takich jak czynności samoobsługowe, załatwianie spraw urzędowych, korzystanie z usług, uczenia się ekonomii domowej, planowania czasu, obowiązkowości oraz rozwijania kompetencji i uprawnień zawodowych umożliwiających podejmowanie pracy zawodowej.

W toku kontroli ustalono, że zgodnie z § 8 ust. 3 regulaminu, wychowanków przygotowywano do samodzielnego życia, w tym m.in.: prowadzenia gospodarstwa domowego, dysponowania pieniędzmi, załatwiania spraw urzędowych. W ramach dyżurów, samodzielnie lub pod nadzorem i z pomocą wychowawców, dokonywali niezbędnych zakupów, wykonywali prace porządkowe w mieszkaniu i na terenie wokół placówki oraz przygotowywali posiłki. W trakcie wykonywania swoich obowiązków nabywali umiejętności obsługi podstawowego sprzętu AGD.

Wychowawcy oraz zatrudniony w placówce pracownik socjalny zapoznawali wychowanków z informacjami dotyczącymi usamodzielnienia oraz motywowali do dopełnienia formalności związanych z usamodzielnieniem.

Ustalono, że na rok przed osiągnięciem pełnoletności osoby usamodzielniane wskazywały opiekuna usamodzielnienia oraz co najmniej na miesiąc przed ukończeniem 18 roku życia opracowywali wspólnie z opiekunem indywidualny program usamodzielnienia, na co wskazuje art. 145 ust. 2 i 4 ustawy.

Czworo wychowanków na pytanie, czy wie na jakich zasadach może pozostać w placówce po osiągnięciu pełnoletności, podało odpowiedź twierdzącą, a jedno, że jeszcze nie wie. W jednym przypadku, z uwagi na wiek dziecka (7 lat) odstąpiono od zadania wyżej wskazanego pytania. Wszystkie pytane dzieci potwierdziły, że wychowawcy podejmują działania przygotowujące ich do samodzielnego życia poprzez naukę gotowania, dokonywania zakupów żywnościowych i odzieżowych, prania odzieży, gospodarowania pieniędzmi, załatwiania spraw urzędowych i pozyskiwania informacji w zakresie usamodzielnienia.

Prawo do pomocy specjalistycznej – rozumiane jako prawo do udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w radzeniu sobie z emocjami własnymi i innych osób, a także łagodzenia skutków separacji z rodziną.

Ustalono, iż w dacie kontroli w placówce zatrudnieni byli następujący specjaliści:

- psycholog – w wymiarze 1 etatu,
- pedagog – w wymiarze 1 etatu (zatrudniony od 1 września 2017 r.).

Poza tym do 30 czerwca 2017 r. placówka zatrudniała logopedę i socjoterapeutę, którzy wykonywali swoje obowiązki w ramach umowy zlecenia.

Psycholog w okresie objętym kontrolą, prowadził zajęcia indywidualne i grupowe dla ośmiorga wychowanków **/akta kontroli str. 165/**. Z analizy dokumentacji psychologa wynika, iż jego praca w dużej mierze miała charakter diagnostyczny i profilaktyczny. Ponadto wychowankowie korzystali również ze wsparcia oraz poradnictwa psychologicznego.

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż każdy z wychowanków posiadał diagnozę psychofizyczną **/akta kontroli str. 167 - 181/**, o której mowa w § 14 ust.1 rozporządzenia.

W dokumentacji psychologa znajdowały się *Karty indywidualnej pracy z wychowankiem*, prowadzone dla każdego wychowanka objętego wsparciem psychologa oraz *Karty zajęć grupowych*, będące w istocie dziennikiem zajęć prowadzonych dla grupy dzieci biorących w nich udział **/akta kontroli str. 183 - 187/**.

W ocenie kontrolujących informacje dotyczące udziału dziecka w zajęciach zespołowych winne być również ujmowane w *Kartach indywidualnej pracy z wychowankiem*. Umożliwi to wgląd w całość jego spraw oraz podejmowanie właściwych wobec niego działań.

Dla każdego dziecka prowadzono arkusz badań i obserwacji psychologicznych, o którym mowa § 17 ust. 1 pkt. 4 rozporządzenia,

Z ustnych wyjaśnień pedagoga wynika, iż z uwagi na krótki okres zatrudnienia, jego praca polegała głównie na nawiązywaniu relacji z dziećmi, zapoznawaniu się z ich dokumentami, w tym z opiniami i orzeczeniami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych oraz nawiązywaniu współpracy z pedagogami i nauczycielami w szkołach, do których uczęszczają wychowankowie.

Na podstawie informacji uzyskanych od dyrektora ustalono, iż w okresie objętym kontrolą, czworo dzieci było objętych terapią logopedyczną, a ośmioro uczęszczało na zajęcia socjoterapeutyczne **/akta kontroli str. 165/**.

Wszyscy wychowankowie wskazali, iż mogą liczyć na pomoc specjalistów zatrudnionych w placówce. Dwoje dzieci poinformowało, iż obecnie korzysta z pomocy psychologa. Na pytanie, czy po opuszczeniu placówki będą mogły liczyć na pomoc i wsparcie pracowników placówki, troje dzieci podało odpowiedź twierdzącą, a jedno odpowiedziało, że jeszcze nie wie. W dwóch przypadkach, z uwagi na wiek dzieci, odstąpiono od zadania wyżej wskazanego pytania.

POZOSTAŁE USTALENIA

W grupie pytań dodatkowych wychowanków zapytano, czy zdarzały się sytuacje, że w placówce nie było wychowawcy sprawującego opiekę nad dziećmi, czemu wszyscy zaprzeczyli. Na pytanie dotyczące prac wykonywanych w placówce przez dzieci, wychowankowie wskazywali dyżury porządkowe w placówce i na posesji oraz przygotowywanie posiłków.

W toku kontroli ustalono, że w placówce dla wszystkich wychowanków prowadzono dokumentację, o której mowa w § 17 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia, tj. plany pomocy dziecku. W wyniku analizy ww. dokumentów, w kilku przypadkach stwierdzono niezgodność terminu sporządzenia planu pomocy dziecku z terminem jego realizacji tzn. np. plan został sporządzony 1 marca 2017 r., natomiast w terminie realizacji wskazano luty-czerwiec 2017 r. /akta kontroli str. 189-203/.

Przyczyną powstania nieprawidłowości jest niewystarczający nadzór nad sposobem prowadzenia dokumentacji przez wychowawców.

W wyniku oględzin Placówki stwierdzono, że dzieci mieszkały w pokojach 1- i 3-osobowych, wyposażonych w niezbędne meble, odpowiednio oświetlonych, których powierzchnia umożliwia im swobodne funkcjonowanie, w tym naukę. Wychowankowie mieli zapewnione miejsce do przygotowywania posiłków, wspólną przestrzeń mieszkalną, stanowiącą miejsce spotkań i wypoczynku, miejsce do prania i suszenia rzeczy osobistych oraz łazienki z toaletami. W związku z powyższym należy uznać, iż kontrolowana jednostka spełniała wymagania wskazane w §18 ust. 3 pkt. 1-5 rozporządzenia.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 197 d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez dyrektora, jako osobę odpowiedzialną za ich powstanie, stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

1. Dokonać zmian w regulaminie organizacyjnym, zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi, przedłożyć do zatwierdzenia organowi prowadzącemu, a kopię tego dokumentu przesłać do tutejszego Urzędu.

Termin realizacji – 1 miesiąc od dnia otrzymania zaleceń.

2. Ewidencję wychowanków uzupełnić o informacje dotyczące aktualnego adresu zamieszkania rodziców dziecka lub jego opiekunów prawnych, zgodnie §17 ust. 5 pkt 4 rozporządzenia.

Termin realizacji – niezwłocznie.

3. W kartach udziału dziecka w zajęciach specjalistycznych dokumentować również fakt jego uczestnictwa w zespołowych formach zajęć.

Termin realizacji – na bieżąco.

4. W planach pomocy dziecku na 2017 r., skorygować błędy w terminach realizacji celów i działań krótkoterminowych oraz długoterminowych.

Termin realizacji – niezwłocznie.

5. Wzmocnić nadzór wewnętrzny nad sposobem prowadzenia dokumentacji przez wychowawców oraz specjalistów zatrudnionych w placówce.

Termin realizacji - niezwłocznie.

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nich zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku nie zgłoszenia zastrzeżeń proszę o poinformowanie

Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2017 poz. 697 ze zm.).

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Jabłńska-Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

GŁÓWNY SPECJALISTA

KS
Katarzyna Stefanowska

GŁÓWNY SPECJALISTA

AB
Agnieszka Brzozowska